

Департамент інформаційної діяльності, культури,
національностей та релігій Хмельницької облдержадміністрації

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека

З досвіду роботи

Бібліотеки в умовах викликів війни

*За матеріалами обласного конкурсу
серед публічних бібліотек Хмельниччини*

Хмельницький
2024

УДК 027.52-051:355.01]:004.915(477.43)

Б 59

Бібліотеки в умовах викликів війни: за матеріалами обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини : електрон. вид. / Департамент інформ. діяльності, культури, національностей та релігій Хмельниц. облдержадмін., Хмельниц. ОУНБ; уклад. Ю. Б. Кучерук. – Хмельницький, 2024. – 36 с.

Видання містить узагальнюючі матеріали за підсумками обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни».

Друкується за рішенням редакційно-видавничої ради Хмельницької ОУНБ, протокол № 7 від 10.12.2024 року.

Укладач: *Кучерук Ю. Б., методист I категорії відділу науково-методичної роботи та інновацій у бібліотечній справі Хмельницької ОУНБ*

Відповідальна за випуск: *Чабан К. А., директор Хмельницької ОУНБ*

Вступ

Війна змінила всі аспекти суспільного життя, і бібліотеки зіткнулись з новими викликами. В умовах війни вони перетворились на центри інформування та навчання першої медичної допомоги, центри незламності та стресостійкості, психологічної підтримки та розвантаження.

В умовах російського повномасштабного вторгнення книгозбірні організували волонтерську діяльність в підтримку ЗСУ, переселенців зі Сходу України.

З метою вивчення кращих практик роботи бібліотек територіальних громад області в умовах війни, інформування населення з питань цивільного захисту і дотримання правил безпеки, надання психологічної, домедичної та інших видів допомоги для внутрішньо переміщених родин у співпраці з установами та громадськими організаціями у 2024 році було проведено обласний конкурс серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни».

Організаторами конкурсу виступили: Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека, Хмельницьке обласне відділення Всеукраїнської громадської організації Українська бібліотечна асоціація, Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області, Хмельницька міська організація Товариства Червоного Хреста України, Благодійна організація «Благодійний фонд «РОКАДА». Співорганізаторами конкурсу виступили центральні бібліотеки територіальних громад Хмельниччини. Ознайомитися з положенням про конкурс можна за посиланням: http://ounb.km.ua/biblio/2024_07_15_1.pdf.

Конкурс проводився у два етапи:

- перший етап, – з 22 червня до 01 серпня на базі центральних бібліотек територіальних громад Хмельницької області;
- другий, обласний етап, – з 01 серпня до 30 вересня на базі Хмельницької ОУНБ. Подали матеріали 16 публічних бібліотек (13 центральних і 3 сільських) із 15 територіальних громад Хмельницької області.

У конкурсних матеріалах в друкованому та електронному

вигляді надано:

- аналітичну довідку про проведення першого етапу конкурсу серед бібліотек територіальної громади;
- інформацію про діяльність бібліотеки в умовах воєнного стану з інформування населення з питань цивільного захисту і безпеки, реалізації проєктів, заходів, спрямованих на психологічну, правову, домедичну допомогу, підтримку родин вимушено переміщених осіб, учасників бойових дій, ветеранів, а також описано співпрацю з громадськими організаціями, установами та іншими закладами, які діють на території населеної громади, з даного питання.

Журі обласного етапу конкурсу у складі:

- Ніни Власюк, головного спеціаліста профільного Департаменту інформаційної діяльності, культури, національностей та релігій Хмельницької облдержадміністрації;
- Альони Мул, начальника Навчально-методичного центру цивільного захисту і безпеки життєдіяльності у Хмельницькій області;
- Надії Пилипчук, голови Хмельницької міської організації Товариства Червоного Хреста України;
- Тетяни Сич, регіонального координатора Хмельницького осередку Благодійної організації «Благодійний фонд «Рокада»;
- Катерини Чабан, директора Хмельницької ОУНБ, голови Хмельницької обласної організації ВГО Українська бібліотечна асоціація;
- Валентини Маковської, заступника директора з наукової роботи та інформатизації Хмельницької ОУНБ;
- Тетяни Грудецької, завідувачої відділом ОУНБ

оцінили надані матеріали та визначили переможців.

I місце посіла

Ізяславська міська
бібліотека
Ізяславської міської
територіальної
громади, завідувача
– Кальницька Ірина
Євгенівна.

II місце –

Центральна
публічна бібліотека
ЦБС Хмельницької
міської
територіальної
громади, директор
– Козицька Тамара
Степанівна.

III місце –

Центральна
бібліотека
Волочиської міської
ради, директор –
Королук Світлана
Миколаївна;
та
Деражнянська
центральна міська
бібліотека, директор
– Сайпель Тетяна Анатоліївна.

Дипломи
і подарунки
переможцям
вручено під час
XVI Обласного
форуму
бібліотекарів
Хмельниччини
«Бібліотека —
разом можемо

більше!».

Результати обласного конкурсу оприлюднені у відкритому доступі на сайті Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки за посиланням: http://ounb.km.ua/biblio/2024_10_02_2.pdf та у даному матеріалі.

Огляд матеріалів переможців обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни»

Ізяславська міська бібліотека

Конкурсні матеріали бібліотеки згруповані у презентаційну папку з відповідним оформленням. Вона містить інформаційні буклети для внутрішньо переміщених осіб та мешканців міста, які висвітлюють правила

поводження у разі повітряної тривоги, як підготувати «Тривожну валізу», рекомендації Міністерства охорони здоров'я України «Що взяти в аптечку на випадок надзвичайної ситуації (од.)».

Із початком повномасштабного вторгнення Ізяславська міська бібліотека адаптувала свою діяльність, орієнтуючись на потреби громади та внутрішньо переміщених осіб (далі ВПО).

Працівники бібліотеки організовують заходи з інформування населення у вирішенні нагальних потреб. У відділі обслуговування Ізяславської міської публічної бібліотеки діє інформаційний куток «Довідкове бюро читача», де ВПО можуть знайти корисну інформацію, в тому числі графіки прийому громадян, паспорт територіальної громади, нормативно-правові документи. Також для користувачів організовано постійно діючу виставку «Безпека кожного – запорука спільної перемоги у

війні», яка містить книги та матеріали щодо надання першої медичної допомоги, правил поведінки під час повітряної тривоги, інформації про вміст аптечки та тривожної валізи, а також книги про важливі навички виживання під час війни.

Центральна бібліотека співпрацює із **Центром надання соціальних послуг Ізяславської міської ради**, спільно у бібліотеці створено базу даних осіб, які надають житло ВПО та інформаційні буклети «Як діяти під час повітряної тривоги», «Послуги внутрішньо переміщеним особам»; **ГО «Подільська правова ліга»** проводяться консультавання для жителів громади

з питань земельних відносин, спадщини, виплат аліментів, права власності та оформлення пільг членам родин учасників АТО, ООС; **Ізяславською АЗПСМ КНП «Ізяславський центр ПМСД»** проводяться заходи з надання практичних навичок первинної домедичної допомоги постраждалим при

надзвичайних ситуаціях. Є співпраця з **освітнім простором «Оптіма»**, що діє при **КЗ «Ізяславський Центр культурних послуг»** та **ГО «Світ у барвах»** в рамках проєкту «ProAction – Покращення доступу до житла, освіти та якісних соціальних послуг для дітей та сімей в Україні»; **об'єднанням волонтерів «Захист»** щодо проведення спільних заходів, розмальовування використаних футлярів та гілз з подальшою їх реалізацією на благодійних аукціонах.

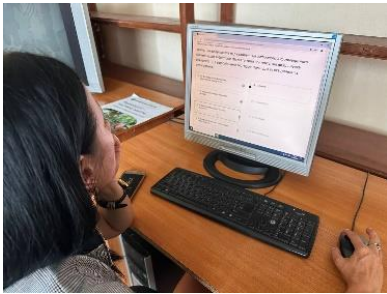

Дієвим методом бібліотеки для емоційної розрядки та психологічного розвантаження використовується **Бібліотерапія**. Читання книг допомагає переключити мислення людей в інше більш спокійне русло та «втекти» на деякий час від важкої буденності. Міська бібліотека

доеднується до проведення акцій на підтримку

військовослужбовців, залучення переселенців до суспільного життя, сприяючи їхній інтеграції та відновленню. Зокрема, **Благодійний концерт «Free Sky»**, що проходив у рамках мистецької акції **«Вільне небо»** на підтримку Збройних сил України, акції **«Збирай кришки на протези для воїнів»**, **«Скажи солдату: «Дякую»** (скринька побажань військовим), **«Подаруємо світло і тепло нашим захисникам»** тощо.

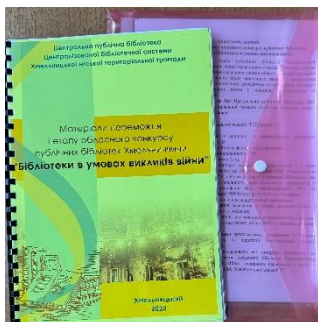
З 2022 року організований гурток англійської мови **«English Handmade»** для учнів початкових класів та дітей з родин ВПО. Метою гуртка є вивчення англійської мови через ігри та створення поробок, що поєднує у собі елементи творчості, інтерактивності і комунікації, допомагаючи дітям не лише освоювати мову, а й розвивати дрібну моторику, креативність і впевненість у собі.

Як офіційний ХАБ Національного проєкту «Дія. Цифрова освіта» бібліотека навчає цифровій грамотності ВПО, людей похилого віку, учасників бойових дій та ветеранів. Уся інформація про проведені навчання в подальшому висвітлюється на офіційній бібліотечній сторінці у соціальній мережі «Фейсбук» (https://www.facebook.com/iziaslavska.centralna.biblioteka?locale=uk_UA).

Працівники бібліотеки долучаються до волонтерської діяльності: виготовляють маскувальні сітки, «смузі», перев'язувальні матеріали, займаються приготуванням сухих пайків, випічки тощо.

**Центральна публічна бібліотека ЦБС
Хмельницької міської ТГ**

Бібліотека представила на конкурс папку з матеріалами, згрупованими за розділами за напрямками роботи. Надані видання «Бібліотеки: #тримаймо_стрій» з досвіду роботи бібліотек Централізованої бібліотечної системи

Хмельницької
тергромади в умовах війни, збірки поезій
Миколи Коваля «Я Україна! Я – серце
Європи!», Артема Задоянчука «Я хочу
бачити весну...» та збірник творів Героїв-
хмельничан «Герої серед нас», пам'ятка для
внутрішньо переміщених осіб.

В умовах повномасштабного вторгнення Центральна бібліотека реалізовує проекти, спрямовані на психологічну, правову, домедичну допомогу, підтримку родин ВПО та учасників бойових дій, ветеранів.

Зокрема проекти: **«Наш експерт»** для навчання відрізняти правду від брехні та умінь орієнтуватися в інформаційному просторі; **«Цифрові, інклюзивні, доступні: підтримка цифровізації державних послуг в Україні»** – з інформаційної та

кібербезпеки; **«ВільноХаб»** – простір для комунікацій, взаєморозуміння і підтримки жителів міста та ВПО; **«ВільноХаб: працевлаштування»** – допомагає молоді будувати та розвивати кар'єру; **«Вільна мама»** для підтримки жінок-ВПО, які на кілька годин можуть залишити дітей на педагогів та волонтерів.

Участь у проектах об'єднала книгозбірню з партнерами, серед них: Благодійний фонд **«Рокада»**; Хмельницька обласна організація Товариства Червоного Хреста України; Центр **«Я.Маріуполь»**; відділення Національного олімпійського комітету України в Хмельницькій області; школа іконопису **«Нікош»**; Центр національного виховання учнівської молоді; театр-школа **«ТеДі»**; театр-студія **«Помаранч»**.

У розділі «Віртуальні виставки» сайту ЦБС у віртуальній виставці **«Герої не вмирають»** ведеться облік загиблих воїнів громади

(https://www.cbs.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=81&dep_cur=84&scroll=minimize). Діяльність бібліотеки висвітлюється у друкованих ЗМІ, на сайті ЦБС (<https://www.cbs.km.ua>) та Хмельницької міської ради, відеохостингу Ютуб (<https://www.youtube.com/@kmcbpsk>).

Центральна бібліотека Волочиської міської ради

Досвід співпраці з ВПО бібліотека має з вересня 2014 року завдяки участі у проєкті **«Бібліотеки як центри підтримки громади в умовах воєнної загрози: робота з внутрішньо переміщеними особами»**, ініційованому Міністерством культури та інформаційної політики. В рамках проєкту діє інформаційний куточок **«Пам'ятайте. Безвиході не буває»**, на якому представлена інформація, наприклад: **«Соціальні виплати ВПО»**, **«Як отримати виплати та компенсації»** тощо.

У бібліотеці реалізуються акції на підтримку українських військових. У рамках Всеукраїнської акції **«Бібліотека українського воїна»**, ініційованої Міністерством культури та інформаційної політики, з 2015 по 2024 рік було зібрано та передано до військових частин ЗСУ 363 примірники книг.

За підтримки голови громадської організації Олени Макаревич, Хмельницького осередку **БО «Благодійний фонд «Рокада»** та співфінансування Волочиської міської ради на початку 2024 року у бібліотеці відкрився оновлений

«Спільнопростір». На цій локації ВПО мають вільний доступ до мережі «Інтернет», мультимедійний комплекс, ігровий майданчик, що відкриває нові можливості для розвитку творчих здібностей, критичного мислення та креативного відпочинку дітей із різних соціальних груп.

В умовах військових викликів бібліотека взаємодіє з організаціями: **Волочиською міською радою** (створений міжвідомчий координаційний штаб з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян даної категорії); **Центром надання соціальних послуг**; **Центром зайнятості населення**; **Міграційною службою** (електронна реєстрація на отримання українського та закордонного паспортів); Громадською організацією **Рада зі справ ВПО «Вікторія»**; **Будинком дитячої та юнацької творчості**.

З метою інтеграції ВПО в місцеву громаду, працівники бібліотеки організовують літературні зустрічі з письменниками, а ті нерідко діляться своїми вміннями у Центральній бібліотеці під час майстерок.

За ініціативи ГО «Рада зі справ ВПО «Вікторія» в книгозбірні була організована виставка-ярмарок «Сплетіння талантів» творчих особистостей з різних куточків України.

З перших днів запровадження воєнного стану в Україні працівники бібліотеки включилися у волонтерську діяльність, надання адресної допомоги Збройним силам України, активно беруть участь у благодійних акціях та ярмарках по збору коштів для армії, а також для допомоги захисникам-землякам.

Бібліотека анонсує діяльність на сторінці «Волочиська центральна бібліотека» у соціальній мережі «Фейсбук» (https://www.facebook.com/Volochiskbiblioteka?locale=uk_UA), у групах «Бібліотекарі Хмельниччини» та «Волочищина бібліотечна» (https://www.facebook.com/groups/1765215026985478?locale=uk_UA).

Деражнянська центральна міська бібліотека

3 квітня 2022 року книгозбірня об'єднує вимушено переміщених осіб. В бібліотеці створено **смартзону «Рука допомоги»**, де ВПО можуть скористатися послугами інтернету, зробити витяги в додатку «Дія», сайтах благодійних фондів та міжнародних організацій для отримання грошової допомоги.

Бібліотека взаємодіє з державними установами, благодійними фондами, волонтерськими організаціями та користується підтримкою підприємців. Співпраця налагоджена з

органами місцевого самоврядування; сектором поліцейської діяльності № 1 відділу поліції № 3

Хмельницького районного управління; Деражнянським бюро безоплатної правової допомоги; відділом

Хмельницької філії Хмельницького обласного центру зайнятості; Благодійними фондами «МИР ТА ДОБРО»; «МХП – Громаді»; ДНЗ «Деражнянський центр професійної освіти»; ТОВ «Нью агро Поділля»; відділом освіти, молоді та спорту Деражнянської міської ради. У партнерстві реалізуються проекти, серед них **«Розширення економічних можливостей жінок у громадах Хмельницької області, зокрема сільських жінок, внутрішньо переміщених жінок, жінок-ветеранок та інших осіб, які постраждали від конфлікту»**, який реалізується за підтримки Уряду Королівства Нідерландів, Українського Жіночого Фонду.

За рахунок грантових коштів від проекту **«Працюємо на перемогу»** від ВГО Українська бібліотечна асоціація та Американської бібліотечної асоціації у 2023 році бібліотека

отримала комп'ютерне та інше обладнання.

Забезпечена участь у тренінгу «Проблеми професійного вигорання в колективі» від Благодійного фонду «Рокада», агентства ООН у справах біженців в Україні; ініціативи «Здорові бібліотеки» за підтримки україно-швейцарського проєкту «Діємо для здоров'я».

Сеансами бібліотерапії є засідання літературно-мистецького клубу «Палітра» з місцевими літераторами та іншими письменниками.

Книгозбірня випускає рекламні буклети, пам'ятки, оголошення, афіши та пресрелізи. Задля популяризації ресурсів та читання проведені Дні відкритих

дверей, екскурсії, бібліотечні акції.

Реклама бібліотечної діяльності відбувається через вебсайт (<http://www.derazhnia-crb.edukit.km.ua/>), блог (<https://derbiblioteka.blogspot.com/p/blog-page.html>), сторінку «Деражнянська міська центральна бібліотека» у мережі «Фейсбук» (<https://www.facebook.com/groups/1138456313277741?locale=uk-UA>), що забезпечує постійний доступ користувачів до актуальних бібліотечних матеріалів.

Огляд матеріалів учасників 2 туру обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни»

Міська центральна бібліотека імені Костя Солухи Кам'янець-Подільської міської ЦБС

Діяльність бібліотеки
знайшла відображення в
конкурсних матеріалах у
друкованому та
електронному виглядах
(<https://is.gd/auSQDS>).

На другий день
повномасштабного вторгнення
бібліотекар ЦБ Славко Полятинчук
разом із партнерами книгозбірні
створили волонтерське об'єднання.
Об'єднання налагодило зв'язок з
Ізраїльською організацією
«СОХНУТ», яка надала для потреб
потерпілих від війни громадян

понад вісім тисяч посилок допомоги та із американською
організацією «NOVA

UKRAINE», від якої дітям
ВПО та дітям загиблих
військових було передано 1500
хромбуків для дистанційного
навчання

(<https://is.gd/gRExRg>). Серед
партнерів бібліотеки: ГО
«Ратуша», волонтерська
організація «Мотанка», ВО
«Фонд допомоги воїнам АТО»,
ВО «Кухарська сотня», ГО

«Жіноча сотня», ГО «Жінки Кам'янця», ГО «Жінки ВПО», ГО «Міська рада ветеранів», ГО «Пролісок-БЕРДЯНСЬК», ТЦСО «Турбота», військовий гарнізон, ГО ТОПХ «КАМ'ЯНИЙ ОСТРІВ», творче об'єднання «Ліра», центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, «ВПО Кам'янця-Подільського» (<https://is.gd/Pc5yG1>).

Працівники бібліотеки у складі «Ради Волонтерів» міської ради щомісяця проводять дні посиленого донату та аукціони зі збору коштів на потреби ЗСУ.

В креативному просторі бібліотеки (відкрито 31 травня 2024 року на базі читального залу – <https://vechirniy.kyiv.ua/news/104032/>) на 3D-принтері працює системний адміністратор Ігор Ч. (ВПО із м. Волноваха).

Для конкретних груп відвідувачів, ВПО організовані тренінги з цифрового навчання; заходи з творчого та соціокультурного розвитку, корисного та змістовного проведення дозвілля дітей та дорослих. Важливим у центральній бібліотеці стало проведення інформаційних заходів, серед них:

- активний діалог «Кожний із нас воїн»;
- презентація інтерактивної XR-виставки «Справжні причини війни, або як працює російська пропаганда»;
- музично-терапевтичний захід «З пісню через світ»;
- година цифрової грамотності «Дія. Цифровий всеобуч»;
- урок цифрової освіти «Безпека дітей у житті та мережі»;
- документальний театр «Ціна свободи».

Центральна бібліотека Новоушицької територіальної громади

З перших днів повномасштабного вторгнення працівники бібліотеки організували плетіння маскувальних сіток, долучаються до ініціатив зі збору коштів на підтримку ЗСУ спільно з Новоушицькою територіальною громадою та волонтерами. При вході до бібліотеки розміщена скринька для збору коштів від жителів громади. Збір також здійснюється завдяки участі у благодійних ярмарках та акціях (<https://surl.li/ujctwx>).

Книгозбірня інформує користувачів про проведені заходи, книжкові новинки та інші активності у соціальній мережі «Фейсбук».

В Центральній бібліотеці для ВПО діє клуб з удосконалення української мови (<https://surl.li/mflcki>).

Бібліотека під час війни продовжує надавати та урізноманітнювати свої послуги відповідно до потреб користувачів.

Чемеровецька центральна бібліотека

Працівники об'єднали зусилля із мешканцями громади, волонтерськими організаціями області у плетінні маскувальних сіток, підготовці сухпайків, випіканні смаколиків, а також зборі

книг для
військових та
поранених в
шпиталях. З 2022
року
реалізуються
проекти:
мобільна кухня
«Вільні творять
добро», створена
за кошти від
перемоги у

конкурсі малих грантів «На місцевих ініціативах будується сильна Україна» від Співки «Громадські ініціативи України» та ВільноХаб» (<https://surl.li/lbyzlj>).

Бібліотечними
заходами вшановано
пам'ять полеглих героїв-
земляків. Створено
патріотичну зону «За
Україну! За її волю! За
честь! За славу! За
народ!», поруч з якою
проводяться патріотичні
хвилини, години
патріотизму, години-
зустрічі з воїнами та їх
рідними, хвилини-спілкування, організовуються кінопокази.

Для ВПО та жителів громади надаються у користування комп'ютери. Проведені майстеркласи, зустрічі з письменниками. Налагоджена співпраця з медичними закладами у навчанні охочих основам невідкладних медичних дій.

КЗ «Центральна бібліотека Антонінської селищної ради»

На обласний конкурс бібліотека представила альбом за розділами: «Благодійність», «Адресна допомога», «Участь у проєктах та акціях», «Інформування населення», «Нові часи народжують нових героїв», «Заходи спрямовані на популяризацію української мови».

Бібліотекарі проводили благодійні ярмарки, акції зі збору коштів на потреби ЗСУ, долучались до **Всеукраїнського проєкту зі збору книжок «Вільні читають українською!»**, акції **«Бібліотека українського воїна»**.

Задля допомоги ЗСУ бібліотека співпрацює з КЗ «Центральний будинок культури Антонінської ради»; селищною радою; «Дівочим батальйоном»; волонтерами та організаціями Антонінської громади.

Оновлено папки **Центру регіональної інформації**, що дозволяє оперативно надавати відвідувачам консультації з питань прийому громадян різними установами, розкладу руху автобусів, а також отримання

гуманітарної та правової допомоги.

Проводяться зустрічі із захисниками – героями війни, створена полиця з матеріалами **«Герої війни»**, **«Діти-волонтери»**, організовуються заходи з популяризації української мови, української книги та знайомство ВПО з письменниками краю.

Старокостянтинівська центральна публічна бібліотека

Для користувачів з початку повномасштабного вторгнення створений інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту, безпеки, організована постійно діюча книжкова виставка.

Проведені заходи з питань надання першої медичної допомоги, пожежної безпеки, евакуації тощо. Реалізовані заходи з надання психологічної, правової, домедичної допомоги та

підтримки родин ВПО, учасників бойових дій та ветеранів.

Працівники включились у волонтерський рух: готували їжу, допомагали шити розгрузки, плели сітки, збирали та продовжують збирати кошти для потреб ЗСУ.

Налагоджена співпраця з **волонтерськими організаціями**: Благодійним фондом «Рокада», Товариством Червоного Хреста України, благодійним фондом «Карітас», волонтером фонду «Допомога людям. Добрі справи» Віталієм Назаруком та приватним підприємцем Євгеном Симоненком, волонтером та меценатом Вячеславом Скоцом, ГО «Об'єднання поляків» міста Старокостянтинова (очільник Руслан Гуменюк – меценат, підприємець-волонтер), Старокостянтинівським місцевим центром з надання БВПД, литовською організацією «Saven Haven»;

- БО БФ «Агропросперіс» (<https://surl.li/myfnmk>);
- ТОВ «Старокостянтинів Агро»;

- Польською школою при парафії святого Йоана Хрестителя (керівник Ірина Ніколайчук);

- «Центр пробації» у Хмельницькій області, безпосередньо з психологом установи Олександром Рябовим і його підопічними;

- Старокостянтинівським міським будинком культури;

- Комунальним закладом культури «Центр культури імені Володимира Ножки»;

- Мистецькою школою «Художня школа» Старокостянтинова;

- Історико-культурним центром-музеєм «Старий Костянтинів».

Бібліотекою реалізовано проекти: «Жива книга» (<https://surl.li/knzzxm>);

«Економічні студії» – веде приватний підприємець, депутат, меценат Руслан Гуменюк. Учасники навчаються основам ведення

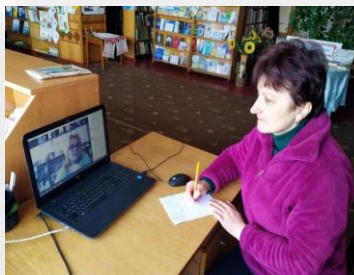

бізнесу та маркетингу, керуванню грошовими потоками на реальних прикладах, знайомляться з відповідною літературою, яка є у фонді бібліотеки (<https://surl.li/ghzdpn>); **Всеукраїнський проєкт «Сади перемоги»** – організований обмінний насіннєвий банк, можна залишити своє та взяти насіння, яке необхідне (<https://surl.li/mpxzmq>); **психологічний проєкт «Safe Space»** – поради для забезпечення безпеки власного життя (<https://surl.li/vrsszd>); у 2024 році розпочав роботу **проєкт «Вибухові кошенята»** – програма UPSHIFT (за підтримки ЮНІСЕФ та уряду Японії) – проводяться лекції та дискусії на актуальні теми (кібербезпека, ведення сторінок у ТікТок, YouTube-акаунтів, основи блогерства); **проєкт «Здобуття цифрових навичок у бібліотеках-Хабах цифрової освіти»**.

Активна присутність Старокостянтинівської бібліотеки в цифровому просторі через бібліотечний блог (<http://kniga65.blogspot.com>), сторінку у мережі «Фейсбук» (<https://surl.li/tptofp>).

Комунальний заклад «Старосинявська центральна бібліотека Старосинявської селищної ради»

В умовах воєнного стану бібліотекарі надавали безкоштовні послуги відвідувачам та переміщеним особам, у т.ч. як хаб цифрової освіти в рамках проєкту «Дія. Освіта».

На запити від переселенців організовані юридичні консультації фахівців Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Хмельницькій області (<https://cutt.ly/mSSc4N>).

Є співпраця з державними установами та громадськими організаціями: відділами з питань державної реєстрації; соціального захисту; Управлінням Пенсійного фонду України в Старосинявському районі; відділами державної реєстрації актів цивільного стану та місця проживання; «Ветеранський простір»

Старосинявського територіального центру соціального обслуговування; десятим відділом Хмельницького РТЦК та СП; Координаційною радою Старосинявського відокремленого підрозділу Хмельницької обласної ГО «Всеукраїнська громадська організація «Об'єднання матерів і дружин Захисників України».

Бібліотека здійснює волонтерську, психологічну та гуманітарну допомогу для ВПО спільно з: Благодійним фондом «Карітас України» (<https://surl.li/xzikah>); Благодійним фондом «Право на захист» (<http://surl.li/ghygbe>); Міжнародною гуманітарною організацією «Mediar», що займається реєстрацією ВПО з метою видачі їм грошової допомоги (<http://surl.li/hqwqnc>); ГО «Інститут психосоматики та травмотерапії» (<http://surl.li/flznko>).

Організована участь у акціях «Роздаю літературу – на макулатуру» зі збору російських книг, «Ворогам – кришка», «Подаруй тепло»; ярмарках на підтримку Збройних сил України, виставках-продажах портретів місцевого художника Валерія

Солтуза.

Колектив з перших днів війни почергово допомагає волонтерським центрам плести маскувальні сітки, виготовляти окопні свічки, збирати одяг та продукти харчування для потреб ЗСУ, територіальної оборони, готували домашню випічку та вітамінні набори.

Діяльність бібліотеки висвітлюється на робочій сторінці у соцмережі «Фейсбук», при написанні постів використовується

власний хештег #bibliosinyava_в_умовах_воєнного_стану.

Теофіпольська центральна бібліотека

Бібліотека об'єднала зусилля з надання волонтерської, інформаційної та соціальної підтримки. Підготовлено та розповсюджено буклет **«Послуги бібліотеки для внутрішньо переміщених осіб»**, в приміщенні бібліотеки оформлено інформаційний куточок **«Місцева влада інформує»**, інформаційні матеріали – «Офіційні сайти органів державної влади України», «Пункти незламності Теофіпольської територіальної громади Хмельницького району Хмельницької області», буклети «Правила безпеки під час війни» для дорослих та дітей, «Ментальне здоров'я: як подбати про себе?». Уся необхідна інформація для ВПО розміщена на сайті **«Теофіпольська центральна бібліотека Теофіпольської селищної ради»** (<http://teofcrb.zzz.com.ua/>) та на сторінці **«Інформація для ВПО»** (<http://teofcrb.zzz.com.ua/pages/dlya-vpo.html>).

Серед послуг бібліотеки – обслуговування книгою, періодичними виданнями, сканування, ксерокопія документів, заряджання гаджетів, користування інтернет-послугами та безкоштовним Wi-Fi, навчання на онлайн-платформі **«Дія.Освіта»** (<https://surl.li/pvnlhi>).

Завдяки перемозі бібліотеки у конкурсі соціальних ініціатив **«Час діяти. Україно!»** від Благодійного фонду **«МХП-Громаді»** з проєктом **«БібліоХаб – центр коаліції допомоги!»** (<https://surl.li/febwxj>) створено сучасний багатофункціональний бібліотечний простір. У ньому доступні коворкінг та лаунж-зони, простори наповнені українськими книгами, ноутбуками, мультимедійним обладнанням, інтернетом, та іншими технічними пристроями, новими меблями та затишними місцями для читання та роботи. У БібліоХабі проходять патріотичні зустрічі з волонтерами громади, години спілкування, перегляди відеороликів та інші заходи.

Для дітей, старшокласників з родин ВПО, сімей військовослужбовців та загиблих воїнів протягом літа

організований дитячий військово-патріотичний наметовий табір «Подільсько-Волинська січ» (на межі Тернопільської та Хмельницької областей біля села Лисогірка) (<https://surl.li/sueptw>).

Влітку відкрито бібліотерасу, яка створена завдяки проєкту «Бібліотека для всіх: кожного і кожної» в партнерстві з ГО «Молодіжна рада» в межах проєкту партнерства «Спільнофонд», Фонду громади «Подільська громада» та «МХП – Громаді» за підтримки Ініціативного центру сприяння активності та розвитку

громадського почину (ІСАР) «Єднання» у межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України».

Працівники разом із відвідувачами долучаються до плетіння маскувальних сіток, благодійних ярмарок, акцій, фестивалів на підтримку ЗСУ та ВПО.

Публікації про діяльність бібліотека розміщує на сторінках сайту «**Теофіпольська центральна бібліотека**» (<http://teofcrb.zzz.com.ua>) та в соціальній мережі «Фейсбук» (<https://www.facebook.com/TeofipolskaCB>).

КЗ «Центральна бібліотека Чорноострівської селищної ради»

Від початку війни бібліотека підтримує дорослих та дітей, які були змушені залишити свої домівки у містах Чернігів, Харків, Буча, Суми, Київ, Маріуполь та інші. Значна робота приділена адаптації внутрішньо переміщених осіб. На базі бібліотеки проводились майстеркласи: «Солодка випічка»

(<https://surl.li/mtxrze>);

«Акторська майстерність»

(<https://surl.li/lwqyky>); «Розпис писанки» (<https://surl.li/inpbka>);

музично-спортивна розвага «Веселі та кмітливі»

(<https://surl.li/toxfam>); квест «Мій край чудовий – Україна!»

(<https://surl.li/kulglt>).

Налагоджена співпраця з громадськими організаціями, волонтерами, освітніми та культурними установами, серед них:

- Благодійний фонд «РОКАДА», відкрито дитячий простір – дім;

- спільні заходи з ГУ Національної соціальної

сервісної служби у Хмельницькій області;

- Благодійною організацією «Карітас».

Для забезпечення рівного доступу до освіти різної групи населення діє послуга книгоношення з безкоштовної доставки літератури додому, також коло психологічної підтримки для родин ВПО.

Попри труднощі, бібліотека впроваджує нові форми роботи, підтримує внутрішньо переміщених осіб, здійснює заходи, до яких намагається залучати нових користувачів та продовжує популяризувати українську мову й літературу.

Центральна бібліотека Полонської міської ради Полонської міської об'єднаної територіальної громади

В період повномасштабного вторгнення бібліотекарі долучалися до штабів старостинських округів, де під керівництвом старост включались у збір, пакування і відправку гуманітарної допомоги воїнам ЗСУ, перепис осіб, які прибули у населені пункти, плетіння сіток, приготування їжі. Бібліотекарі стали активними учасниками **волонтерських рухів** для підтримки фронту та забезпечення

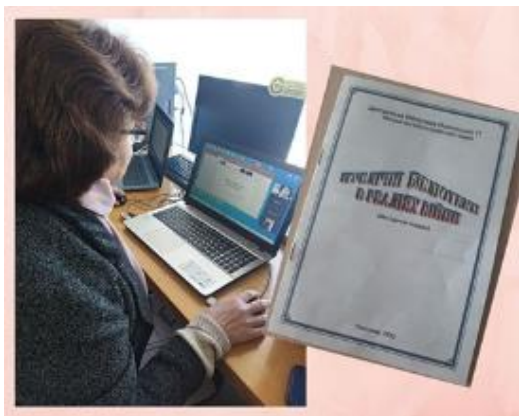
потреб ВПО.

Діяльність установи здійснюється у співпраці з органами місцевого самоврядування, педагогами-організаторами ліцеїв міста, працівниками юстиції, Центру зайнятості, ГО «Родина воїнів Хмельниччини» та Товариством Червоного Хреста України.

Серед заходів для відвідувачів – тренінги, лекції з психологічної підтримки, юридичні консультації, з медіаграмотності, інформування населення про канали комунікації, інструктажі, як діяти в різних ситуаціях. Для членів ГО «Родина Воїнів Хмельниччини» проведено майстеркласи з вишивання мапи України, виготовлення ляльки-оберега, ліплення виробів з глини.

На вшанування пам'яті героїв організовано патріотичну зону «Мужність приречена на безсмертя», підготовлено відеохроноскоп «Російська агресія. Хроніка терору» (<https://youtu.be/BD4JsIaYMB4>), відеоекскурс «Вони захищають Україну» та слайд-подорож «Герої серед нас». Для учнівської молоді

проведено годину
патріотизму «Герої
нескореної країни»,
створено
відеорепортаж
«Загублені серця,
понівечені долі»,
започатковано цикл
онлайн-читань
«Поезія Перемоги».

На сайті
Центральної
бібліотеки та у

соцмережах укладено корисні добірки ресурсів: електронні книги для дітей (http://polonne-crb.at.ua/news/elektronni_knigi/2022-03-09-1279); можливості від ЄС для українців, що постраждали внаслідок війни (<http://polonne-crb.at.ua/news/informacija/2022-03-14-1280>); про створення міжнародної платформи #Моявійна www.mywar.in.ua (http://polonne-crb.at.ua/news/moja_istorija/2022-03-18-1281); на порталі «Поезія Вільних» (http://polonne-crb.at.ua/news/poezija_vilnikh/2022-03-21-1282); онлайн-сервісів для дистанційного навчання (http://polonne-crb.at.ua/news/korisni_servisi/2022-03-22-1284); корисних порад, що допоможуть зберегти життя та здоров'я (http://polonne-crb.at.ua/news/poradi_ta_korisni_posilannja/2022-03-23-1285); корисних чат-ботів (http://polonne-crb.at.ua/news/korisni_chat_boti/2022-03-23-1286); сервісів для пошуку житла (http://polonne-crb.at.ua/news/onlajn_servisi_dlja_poshuku_zhitla/2022-03-28-1287); відеоогляд «Ресурси, які стали безкоштовними для українців» (http://polonne-crb.at.ua/news/bezkoshtovni_resursi/2022-04-01-1289).

Досвід роботи бібліотек Полонщини під час війни узагальнено у відеоролику «Робота бібліотек Полонської ТГ під час воєнного стану» (<https://www.facebook.com/100010694523477/videos/301378876396838>).

Перелік бібліотек-учасниць 2 етапу обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни»

1. Міська центральна бібліотека імені Костя Солухи Кам'янець-Подільської міської ЦБС (Кам'янець-Подільська міська територіальна громада, директор – Геплюк Людмила Василівна).

2. Центральна бібліотека Новоушицької територіальної громади (Новоушицька селищна територіальна громада, директор – Маринчак Ніна Василівна).

3. Чемеровецька центральна бібліотека (Чемеровецька селищна територіальна громада, директор – Кульпінська Марія Михайлівна).

4. КЗ «Центральна бібліотека Антонінської селищної ради» Хмельницького району Хмельницької області (Антонінська селищна територіальна громада, директор – Матвійчук Тетяна Василівна).

5. Центральна бібліотека Волочиської міської ради (Волочиська міська територіальна громада, директор – Королук Світлана Миколаївна).

6. Деражнянська центральна міська бібліотека (Деражнянська міська територіальна громада, директор – Сайпель Тетяна Анатоліївна).

7. Старокостянтинівська центральна публічна бібліотека (Старокостянтинівська міська територіальна громада, в. о. директора – Суходольська Лілія Володимирівна).

8. Комунальний заклад «Старосинявська центральна бібліотека Старосинявської селищної ради» (Старосинявська селищна територіальна громада, директор – Іванець Ольга Миколаївна).

9. Теофіпольська центральна бібліотека (Теофіпольська селищна територіальна громада, директор – Рудик Світлана Анатоліївна).

10. Центральна публічна бібліотека ЦБС Хмельницької міської ТГ (Хмельницька міська територіальна громада, директор – Козицька Тамара Степанівна).

11. КЗ «Центральна бібліотека Чорноострівської селищної ради» (Чорноострівська селищна територіальна громада, директор – Саянок Юлія Миколаївна).

12. Ізяславська міська бібліотека (Ізяславська міська територіальна громада, завідувача бібліотекою – Кальніцька Ірина Євгенівна).

13. Центральна бібліотека Полонської міської ради Полонської міської об'єднаної територіальної громади (Полонська міська територіальна громада, директор – Гордійчук Ірина Миколаївна).

Зміст

Вступ	3
Огляд матеріалів переможців обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни».....	7
Огляд матеріалів учасників 2 туру обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни».....	16
Перелік бібліотек-учасниць 2 етапу обласного конкурсу серед публічних бібліотек Хмельниччини «Бібліотеки в умовах викликів війни».....	30

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

Інформаційне видання

Бібліотеки в умовах викликів війни

*За матеріалами обласного конкурсу
серед публічних бібліотек Хмельниччини*

Відповідальна за випуск:

Чабан К. А.

**Комп'ютерна верстка, макетування, правка,
дизайн обкладинки:**

Шмаль Т. А.

Електронне видання